

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 19ης Σεπτεμβρίου 2001 *

Στην υπόθεση T-30/00,

Henkel KGaA, με έδρα το Düsseldorf (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους H. F. Wissel και C. Osterrieth, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενου από τους A. von Mühlendahl, D. Schennen και S. Laitinen,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή κατά της απόφασεως του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) της 25ης Νοεμβρίου 1999 (υπόθεση R 75/1999-3), που κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 10 Δεκεμβρίου 1999,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. W. H. Meij, Πρόεδρο, A. Potocki και J. Pirrung, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Φεβρουαρίου 2000,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Μαΐου 2000,

κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 5ης Απριλίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 2 Ιουνίου 1998 η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση καταχώρησης κοινοτικού σήματος στο Γραφείο εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: Γραφείο), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1) όπως αυτός έχει τροποποιηθεί.
- 2 Στο τμήμα του ειδικού εντύπου που προοριζόταν για την περιγραφή του είδους του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση η προσφεύγουσα έθεσε τη σχετική μνεία στη θέση «εικονιστικό σήμα». Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώρηση είναι η απεικόνιση, με προοπτική, μιας παραλληλόγραμμης ταμπλέτας με ελαφρώς στρωγυλευμένες γωνίες, περιλαμβάνουσας δύο στρώματα, τα χρώματα της οποίας, ήτοι λευκό (κάτω μέρος) και κόκκινο (άνω μέρος), αποτελούν επίσης αντικείμενο της αιτήσεως καταχώρησης.
- 3 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώρηση του σήματος υπάγονται στις κλάσεις 3 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας που αφορά τη διεθνή κατάταξη προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώρηση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «απορρυπαντικά για πλυντήρια ρούχων και πλυντήρια πιάτων σε μορφή ταμπλέτας» και «έρευνα στον τομέα των απορρυπαντικών προϊόντων για ρούχα και για πιάτα». Η προσφεύγουσα επικαλέστηκε

δικαίωμα προτεραιότητας βάσει αιτήσεως καταχώρησης υποβληθείσας στη Γερμανία.

- 4 Με ανακοίνωση της 14ης Ιουλίου 1998 ο εξεταστής διατύπωσε αντιρρήσεις έναντι της αιτήσεως, εκθέτοντας ότι η κατατεθείσα στη Γερμανία αίτηση καταχώρησης αφορούσε τρισδιάστατο σήμα. Με έγγραφο που περιήλθε στο Γραφείο στις 17 Ιουλίου 1998 η προσφεύγουσα ανέφερε ότι η υποβληθείσα στις 2 Ιουνίου 1998 αίτησή της αφορούσε πράγματι την καταχώρηση τρισδιάστατου σήματος.
- 5 Με ανακοίνωση της 1ης Δεκεμβρίου 1998 ο εξεταστής διατύπωσε αντιρρήσεις όσον αφορά την αίτηση καταχώρησης κοινοτικού σήματος, στηριζόμενες στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.
- 6 Με έγγραφο της 3ης Δεκεμβρίου 1998 η προσφεύγουσα υπέβαλε ορισμένες παρατηρήσεις. Με έγγραφο της 6ης Ιανουαρίου 1999 απευθυνόμενο στο Γραφείο η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι αίτηση σήματος ανταγωνιστού της, αφορώσα παρόμοιες ταμπλέτες για πλυντήρια ρούχων, είχε δημοσιευθεί στο δελτίο κοινοτικών σημάτων.
- 7 Με απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1999 ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση βάσει του άρθρου 38 του κανονισμού 40/94 με την αιτιολογία ότι το τρισδιάστατο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση δεν έχει διακριτικό χαρακτήρα.
- 8 Στις 5 Φεβρουαρίου 1999 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γραφείου βάσει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94 κατά της αποφάσεως του εξεταστή.

- 9 Αφού κλήθηκε από το τμήμα προσφυγών να λάβει θέση επί της τροποποίησης της εγκυρεμούς αιτήσεως καταχώρησης και επί της ίδιας της δυνατότητας πραγματοποίησης μιας τέτοιας τροποποίησης, η προσφεύγουσα δήλωσε ότι επιθυμούσε να θεωρηθεί ότι η αίτησή της αφορά την καταχώρηση εικονιστικού σήματος ή σήματος αποτελούμενου από χρώματα.
- 10 Με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1999 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) το τμήμα προσφυγών ακύρωσε την απόφαση του εξεταστή καθόσον η άρνηση καταχώρησης αφορούσε τις υπηρεσίες που ενέπιπταν στην κλάση 42 του Διακανονισμού της Νίκαιας, με την αιτιολογία ότι το σήμα του οποίου εξητείτο η καταχώρηση είχε, έναντι τους, τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία διακριτικού χαρακτήρα. Απέρριψε δε την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 11 Το τμήμα προσφυγών θεώρησε εσφαλμένη την απόφαση του εξεταστή καθόσον ο εξεταστής δεν αποφάνθηκε επί του εικονιστικού σήματος του οποίου είχε ζητηθεί αρχικά η καταχώρηση, αλλά επί τρισδιάστατου σήματος, ενώ η τροποποίηση της κατηγορίας σήματος δεν επιτρέπεται μετά τον καθορισμό της ημερομηνίας κατάθεσης. Εντούτοις, το τμήμα προσφυγών έκρινε εαυτό αναρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως καταχώρησης εικονιστικού σήματος, δυνάμει του άρθρου 62, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, του κανονισμού 40/94.
- 12 Στην ουσία το τμήμα προσφυγών θεώρησε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 δεν επιτρέπει την καταχώρηση του ζητούμενου σήματος για απορρυπαντικά προϊόντα για πλυντήρια ρούχων και πλυντήρια πιάτων. Έκρινε ότι, για να μπορεί να καταχωρηθεί, ένα σήμα πρέπει να καθιστά δυνατή τη διάκριση των προϊόντων, για τα οποία κατατίθεται, όσον αφορά την προέλευση και όχι τη φύση τους. Προσέθεσε ότι a priori δεν χωρεί αμφισβήτηση ότι ένα εικονιστικό σήμα συνιστάμενο στην πιστή προς την πραγματικότητα απεικόνιση προϊόντος μπορεί να έχει έναν τέτοιο διακριτικό χαρακτήρα. Ωστόσο, τούτο προϋποθέτει ότι η μορφή του προϊόντος είναι επαρκώς πρωτότυπη ώστε να εντυπώνεται εύκολα στη μνήμη και να ξεχωρίζει από τις συνήθεις μορφές προϊόντων του εμπορίου. Λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο που υπάρχει να παραχωρηθεί στον δικαιούχο του σήματος, μέσω της προστασίας της απεικόνισσης του προϊόντος, ένα μονοπώλιο επ' αυτού, τα κριτήρια εκτιμώσεως του διακριτικού χαρακτήρα πρέπει να είναι μάλλον αυστηρά. Το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι, εν προκειμένω, η αίτηση καταχώρησης σήματος δεν πληροί

τις εν λόγω αυστηρές προϋποθέσεις. Κατά το τμήμα προσφυγών, η απεικόνιση της οποίας την καταχώριση ζητεί η προσφεύγουσα είναι εκείνη ενός προϊόντος του οποίου η μορφή δεν είναι ούτε εξαιρετικά ειδική ούτε ασυνήθης, αλλά περιλαμβάνεται μεταξύ των τυπικών βασικών μορφών προϊόντων της σχετικής αγοράς. Ομοίως, η διάταξη των χρωμάτων, δηλαδή του κόκκινου και του λευκού, δεν αρκεί για να προσδώσει κάποια ιδιαιτερότητα στην εικόνα της οποίας ζητείται η καταχώριση. Το τμήμα προσφυγών προσέθεσε ότι δεν μπορούν να έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για την απόφασή του ούτε η έλλειψη ομοιομορφίας όσον αφορά τις αποφάσεις του Γραφείου ούτε οι προηγούμενες καταχωρήσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα.

Αιτήματα των διαδίκων

13 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

- να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

14 Το Γραφείο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·

- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 15 Πρέπει να σημειωθεί εκ προοιμίου ότι μόνο το σημείο 3 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν δέχεται τα αιτήματα της προσφεύγουσας. Επομένως, μόνο αυτό το σημείο μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της παρούσας προσφυγής ακυρώσεως.
- 16 Η προσφεύγουσα επικαλείται δύο λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Ο δεύτερος σε «κατάχρηση εξουσίας» και σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

Επί του λόγου που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 17 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών παρέβλεψε το γεγονός ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση έχει διακριτικό χαρακτήρα, διευκρινίζοντας ότι αρκεί ένα ελάχιστο όριο διακριτικού χαρακτήρα για να δικαιολογείται η προστασία κάποιου σημείου δυνάμει του κανονισμού 40/94. Για να προσδιοριστεί αν ένα εικονιστικό σήμα, αποτελούμενο από την πιστή απεικόνιση, ενός προϊόντος, έχει διακριτικό χαρακτήρα, πρέπει, κατ' αυτήν, να εξετάζεται καταρχάς το ίδιο το προϊόν.
- 18 Θεωρεί ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση έχει διακριτικό χαρακτήρα λόγω της διατάξεως των χρωμάτων και υπενθυμίζει ότι, κατά τον κανονισμό 40/94,

είναι δυνατή η καταχώρηση χρωμάτων ως σημάτων. Επικαλείται τη δημοσιευμένη επιστημονική άποψη κατά την οποία η αποδοχή χρωμάτων και συνδυασμών χρωμάτων ως σημάτων δεν πρέπει να εμποδίζεται λόγω μιας περιοριστικής εφαρμογής των λόγων αρνήσεως καταχωρήσεως.

- 19 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση έχει διακριτικό χαρακτήρα και λόγω της μορφής του απεικονιζόμενου προϊόντος, επικρίνει δε την άποψη του τμήματος προσφυγών που απαιτεί να έχει το σήμα αυτό ειδικό χαρακτήρα και να είναι εύκολη η απομνημόνευσή του, δηλαδή να παρουσιάζει κάποια πρωτοτυπία η οποία να το διαφοροποιεί από τα συνήθως χρησιμοποιούμενα στο εμπόριο. Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η μορφή του προϊόντος παρουσιάζει κάποια ιδιαιτερότητα ή πρωτοτυπία δεν έχει καθοριστικό χαρακτήρα παρά μόνο για την εξέταση των όρων προστασίας των σχεδίων και των υποδειγμάτων. Όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα ενός εικονιστικού σήματος αποτελούμενου από την απεικόνιση του προϊόντος, το μόνο ζήτημα που τίθεται είναι το αν η εν λόγω απεικόνιση, που χαρακτηρίζεται από ένα συνδυασμό συγκεκριμένης μορφής και συγκεκριμένων χρωμάτων, μπορεί να αποτελέσει για το κοινό ένδειξη περί της προελεύσεως του εν λόγω προϊόντος.

- 20 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τούτο συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση, διότι ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση πρέπει να εκτιμάται έναντι των κριτηρίων που ισχύουν για τα εικονιστικά σήματα. Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι αρκεί ένα ελάχιστο όριο διακριτικού χαρακτήρα για να μπορούν να καταχωρηθούν τα σήματα αυτά, τούτο δε ισχύει και για εικονιστικό σήμα που αποτελείται από την εικόνα του προϊόντος και απεικονίζει όχι μόνον τη μορφή του αλλά και, όπως εν προκειμένω, άλλα χαρακτηριστικά, όπως είναι κάποιο συγκεκριμένο χρώμα. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι υφίσταται μια διαφορά μεταξύ των τρισδιάστατων σημάτων και των εικονιστικών. Ενώ για τα πρώτα ο διακριτικός χαρακτήρας στηρίζεται στη μορφή του προϊόντος, για τα δεύτερα, περιλαμβανομένων εκείνων που συνίστανται μόνο στην πιστή απεικόνιση του προϊόντος, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η ύπαρξη άλλων χαρακτηριστικών πέραν της μορφής, όπως για παράδειγμα το χρώμα. Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι, κατά συνέπεια, για το εικονιστικό σήμα δεν αποτελεί η μορφή του προϊόντος κατά κύριο λόγο ένδειξη για την προέλευσή του αλλά ο συνδυασμός όλων των ειδικών στοιχείων του σήματος τα οποία προκύπτουν από την εικόνα του. Επιπλέον, κατά κανόνα, στην πράξη προστίθενται και άλλα χαρακτηριστικά στο ίδιο το εικονιστικό σήμα, όπως για παράδειγμα το όνομα του προϊόντος ή η παρουσίαση της συσκευασίας. Κατά την προσφεύγουσα, τα στοιχεία αυτά ενισχύουν την ικανότητα που έχει το εικονιστικό σήμα να αποτελεί ένδειξη της προελεύσεως του προϊόντος.

- 21 Η προσφεύγουσα διατείνεται ακόμη ότι η καταχώρηση εικονιστικού σημείου συνιστάμενου στην απεικόνιση του προϊόντος, που έχει επιπλέον της μορφής και άλλα χαρακτηριστικά, δεν εμποδίζει τους ανταγωνιστές του δικαιούχου του εν λόγω σήματος να χρησιμοποιούν τη μορφή του απεικονιζόμενου προϊόντος για τα δικά τους προϊόντα, εφόσον οι ως άνω ανταγωνιστές προσθέσουν σ' αυτά άλλα διακριτικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα άλλο συνδυασμό χρωμάτων. Κατά την προσφεύγουσα, η καταχώρηση δισδιάστατου εικονιστικού σήματος δεν έχει ως συνέπεια, όπως και εκείνη ενός τρισδιάστατου σήματος, την προστασία της μορφής του ίδιου του προϊόντος, που είναι, καταρχήν, ξένη προς το δίκαιο των σημάτων. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, λόγω της διαφοράς αυτή μεταξύ της φύσεως των δύο ως άνω κατηγοριών σημάτων, η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα έναντι της μορφής του προϊόντος πρέπει να είναι λιγότερο αυστηρή στην περίπτωση εικονιστικού σήματος έναντι της περιπτώσεως τρισδιάστατου σήματος.
- 22 Η προσφεύγουσα περιγράφει την εξέλιξη των διαφόρων τρόπων παρουσιάσεως των απορρυπαντικών για ρούχα και για πιάτα. Εκθέτει ότι η παρουσίασή τους με τη μορφή δίχρωμων ταμπλετών είναι πρόσφατη και ότι είναι δυνατή η ύπαρξη διαφόρων μορφών όσον αφορά τις ταμπλέτες αυτές. Ομοίως, η επιλογή των χρωμάτων και η διάταξή τους στην ταμπλέτα μπορούν να ποικίλουν πολύ.
- 23 Κατά την προσφεύγουσα, η κατάσταση στην αγορά των προϊόντων αυτών χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη περιορισμένου αριθμού κύριων παραγωγών, ενώ ο αριθμός των προϊόντων που παρουσιάζονται με τη μορφή δίχρωμης ταμπλέτας στις διάφορες εθνικές αγορές είναι πολύ περιορισμένος. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι καταναλωτές έχουν συνδέσει εξαρχής τα απορρυπαντικά που παρουσιάζονται με μορφή δίχρωμης ταμπλέτας με έναν πολύ περιορισμένο αριθμό παραγωγών επωνύμων ειδών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η προσφεύγουσα. Κατά την προσφεύγουσα, η στάση αυτή του καταναλωτή ενισχύθηκε και διατηρήθηκε με έντονη και διαρκή διαφήμιση η οποία υπογράμμισε την ύπαρξη των δύο χρωμάτων που χαρακτηρίζουν την όψη του προϊόντος και την ειδική μορφή που έχουν οι ταμπλέτες απορρυπαντικού. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει τη σημασία των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για τη διαφήμιση αυτή και τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιεί με τα σχετικά προϊόντα.
- 24 Η προσφεύγουσα επικαλείται τη σαφή κατάσταση που επικρατεί στην αγορά, καθώς και το συμφέρον κάθε παραγωγού, αφενός, να επιτυγχάνει ώστε τα προϊόντα του να

Ξεχωρίζουν από εκείνα των άλλων παραγωγών χάρι σε μια συγκεκριμένη μορφή και μια συγκεκριμένη διάταξη χρωμάτων και, αφετέρου, να παρουσιάζει τη μορφή αυτή των προϊόντων του και επί της συσκευασίας τους, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι ένας συγκεκριμένος συνδυασμός μορφής και χρωμάτων εικονιστικού σήματος δεν μπορεί να χρησιμεύει αυτός καθ'αυτόν ως ένδειξη της προελεύσεως του οικείου προϊόντος. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι το ζήτημα της εκτάσεως της προστασίας ενός τέτοιου σήματος πρέπει να εξετάζεται χωριστά. Το γεγονός ότι η προστασία αυτή μπορεί να είναι πολύ περιορισμένη σε κάποια ειδική περίπτωση δεν δικαιολογεί, κατ' αυτήν, τον αποκλεισμό άνευ άλλου της υπάρξεως διακριτικού χαρακτήρα για εικονιστικό σήμα όσον αφορά συγκεκριμένο συνδυασμό μορφής και χρωμάτων.

25 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμώντας, στα σημεία 22 και 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι πρέπει να εξεταστεί αυστηρότερα ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση, με την αιτιολογία ότι το κοινό συνάγει από την απεικόνιση μιας ταμπλέτας απορρυπαντικού για πλυντήριο ρούχων μόνο μιαν ένδειξη της ειδικής παρουσιάσεως του προϊόντος και όχι μιαν ένδειξη της προελεύσεώς του. Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, στο σημείο 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών έλαβε ως βάση τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται το προϊόν «επιφανειακά» ο τελικός καταναλωτής, ενώ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο μέσος καταναλωτής που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος. Κατά την προσφεύγουσα, από το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση ένας τέτοιος καταναλωτής θα διαπιστώσει ότι η εικονιζόμενη ταμπλέτα δεν αποτελεί μόνο μία ένδειξη της παρουσιάσεως του προϊόντος, αλλά παρέχει επίσης και μία ένδειξη της προελεύσεώς του μέσω μιας συγκεκριμένης διατάξεως μορφής και χρωμάτων.

26 Προσκομίζοντας άφθονα σχετικά έγγραφα η προσφεύγουσα επικαλείται διάφορες αιτήσεις καταχώσεως σήματος για απορρυπαντικά ρούχων και πιάτων με μορφή ταμπλέτας, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ορισμένες από τις οποίες οδήγησαν σε σχετική καταχώρηση. Επικαλείται επίσης την εκ μέρους του Γραφείου δημοσίευση της αιτήσεως καταχώσεως σήματος υπ' αριθ. 924 829, σχετικά με τρισδιάστατο κοινοτικό σήμα, που έχει τη μορφή ταμπλέτας για πλυντήριο ρούχων ή για πλυντήριο πιάτων. Κατ' αυτήν, από τα στοιχεία αυτά προκύπτει, αφενός, ότι όλοι οι γνωστοί παραγωγοί επωνύμων προϊόντων στον τομέα των απορρυπαντικών για ρούχα και για πιάτα θεωρούσαν πάντοτε ότι μια συγκεκριμένη μορφή και συγκεκρι-

κρυμμένα χρώματα της ταμπλέτας συνιστούν διακριτικά στοιχεία που προσδιορίζουν τον παραγωγό και, αφετέρου, ότι πολλά γραφεία σημάτων έχουν αναγνωρίσει όσον αφορά τις ταμπλέτες την ιδιότητα του σήματος. Επιπλέον, επικαλείται απόφαση ιταλικού δικαστηρίου που αναγνώρισε το κύρος τρισδιάστατου σήματος συνιστάμενου από μια δίχρωμη ταμπλέτα απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων.

- 27 Κατά την προσφεύγουσα, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση πρέπει να εκτιμάται κατά τον χρόνο υποβολής της σχετικής αιτήσεως καταχώρησης, οπότε η μεταγενέστερη της υποβολής αυτής χρησιμοποίηση παρόμοιων μορφών και χρωμάτων εκ μέρους των ανταγωνιστών της δεν μπορεί να προβάλλεται προς αμφισβήτηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση. Θεωρεί ωστόσο ότι το σημείο αυτό δεν είναι αποφασιστικής σημασίας στην παρούσα υπόθεση, διότι είναι η μόνη που παράγει ταμπλέτες απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων και πλυντήρια πιάτων αποτελούμενες από ένα κόκκινο και ένα λευκό στρώμα.
- 28 Τέλος, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά το ονομαζόμενο Somat «Profi» προϊόν της χάρη στη χρήση του, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, ιδίως λόγω του μοναδικού συνδυασμού χρωμάτων (του κόκκινου και του λευκού).
- 29 Το Γραφείο εκθέτει, πρώτον, ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση εν προκειμένω είναι ένα εικονιστικό σήμα συνιστάμενο στην πιστή προς την πραγματικότητα απεικόνιση της μορφής του προϊόντος. Υπογραμμίζει ότι η εκ μέρους της προσφεύγουσας προσκομιζόμενη στην υπό κρίση υπόθεση απεικόνιση του σήματος ουδόλως διακρίνεται από την επίμαχη στην υπόθεση T-335/99 (τρειςδιάστατο σήμα παρουσιαζόμενο με τη μορφή κόκκινης και λευκής παραλληλόγραμμης ταμπλέτας). Επομένως, κατά το Γραφείο, έχει σημασία να προσδιοριστούν τα κριτήρια που διέπουν την καταχώρηση τρισδιάστατων σημάτων και, στη συνέχεια, να εξακριβωθεί αν τα κριτήρια αυτά διαφέρουν όταν η παρουσίαση του προϊόντος δεν προβάλλεται ως τρισδιάστατο αλλά ως εικονιστικό σήμα και αν συνεπώς η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα πρέπει να γίνεται με βάση λιγότερο αυστηρούς όρους. Το Γραφείο εκθέτει τις αρχές που διέπουν την καταχώρηση τρισδιάστατων σημάτων, παραθέτοντας τους διάφορους λόγους απορρίψεως των σχετικών αιτήσεων οι οποίοι μπορούν να έχουν σημασία στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως.

- 30 Κατά το Γραφείο, ένα σήμα έχει διακριτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, αν καθιστά δυνατή τη διάκριση των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία ή τις οποίες ζητείται η καταχώρηση του σήματος σε συνάρτηση με την προέλευσή τους και όχι σε συνάρτηση με τη φύση τους ή με άλλα χαρακτηριστικά τους.
- 31 Υπογραμμίζει ότι τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα εικονιστικού σήματος, που αποτελείται, όπως εν προκειμένω, από την πιστή προς την πραγματικότητα απεικόνιση της μορφής του ίδιου του προϊόντος, δεν διαφέρουν από τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα εικονιστικών σημάτων που αποτελούνται από τη μορφή του προϊόντος.
- 32 Θεωρεί ότι η διατύπωση που χρησιμοποίησε το τμήμα προσφυγών στην προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία μπορεί να εκληφθεί ως επιβεβαιώνουσα την ανάγκη αυστηρότερων κριτηρίων στην περίπτωση εικονιστικού σήματος αποτελούμενου από την πιστή απεικόνιση του προϊόντος (σημεία 21 και 22 της προσβαλλομένης αποφάσεως), μπορεί να προκαλέσει σύγχυση, το ζήτημα αυτό όμως δεν είναι αποφασιστικής σημασίας στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εν προκειμένω, το τμήμα προσφυγών ορθά θεώρησε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση στερείται παντελώς διακριτικού χαρακτήρα.
- 33 Δεύτερον, το Γραφείο προβαίνει σε εξέταση του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση.
- 34 Κατά το Γραφείο, η παραλληλόγραμμη μορφή της ταμπλέτας, όπως εμφανίζεται στην επίμαχη παρουσίαση, δεν είναι ασυνήθης αλλά συνήθης και τρέχουσα στην αγορά.

- 35 Όσον αφορά τα χρώματα, θεωρεί ότι η προσθήκη ενός κόκκινου στρώματος δεν προσδίδει διακριτικό χαρακτήρα στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση. Το Γραφείο θεωρεί ότι δεν υφίσταται συνδυασμός χρωμάτων όταν ένα μόνο χρώμα έχει προστεθεί στο βασικό (λευκό ή φαιό) χρώμα των απορρυπαντικών για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων.
- 36 Κατά το Γραφείο, το χρώμα για το οποίο ζητείται η καταχώρηση είναι ένα από τα βασικά χρώματα. Υποστηρίζει ότι όλες οι ταμπλέτες της αγοράς που αποτελούνται από δύο στρώματα έχουν ένα στρώμα με κάποιο από τα βασικά χρώματα (κόκκινο, πράσινο ή κυανό).
- 37 Υποστηρίζει ότι τα χρώματα των διαφόρων στρωμάτων ή μερών της ταμπλέτας δείχνουν την ύπαρξη διαφόρων ενεργών συστατικών, οπότε χρησιμεύουν για την πληροφόρηση του καταναλωτή περί των ιδιοτήτων του προϊόντος, πράγμα το οποίο υπογραμμίζεται από τη διαφήμιση που γίνεται για τις ταμπλέτες αυτές. Επιπλέον, το Γραφείο διατείνεται ότι από τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι ταμπλέτες προκύπτει ότι ο καταναλωτής δεν θεωρεί τα χρώματά τους ως ενδείξεις προελεύσεως του προϊόντος.
- 38 Το Γραφείο αμφισβητεί την άποψη της προσφεύγουσας ότι η απεικόνιση του προϊόντος επί της συσκευασίας εκλαμβάνεται ευκολότερα ως ένδειξη προελεύσεως έναντι της μορφής του ίδιου του προϊόντος. Κατά το Γραφείο, μια τέτοια παρουσίαση, χωρίς κανένα συμπληρωματικό στοιχείο, όπως το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση, παρέχει στον καταναλωτή μόνον τη δυνατότητα να πληροφορηθεί περί του περιεχομένου της συσκευασίας, ενώ αυτός ανατρέχει στο λεκτικό σήμα που αναγράφεται στη συσκευασία για να διακρίνει το προϊόν από εκείνα άλλων παραγωγών.
- 39 Το Γραφείο θεωρεί ότι το επιχείρημα ότι η προσφεύγουσα είναι η μόνη επιχείρηση που παράγει κόκκινες και λευκές ταμπλέτες είναι άνευ σημασίας. Υπενθυμίζει ότι τα σχετικά με τη χρήση του σήματος στοιχεία υπάγονται στην εξέταση βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 και ότι η προσφεύγουσα επικαλέστηκε τη διάταξη αυτή, για πρώτη φορά, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ήτοι εκπροθέσμως. Προσθέτει ότι δεν αποδείχθηκε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η

καταχώρηση απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα σε όλα τα κράτη μέλη πριν από την ημερομηνία της καταθέσεως.

40 Το Γραφείο εκτιμά ότι από το γεγονός ότι οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας επέλεξαν άλλα χρώματα για τις ταμπλέτες τους δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα χρώματα καθιστούν δυνατή τη διάκριση της προελεύσεως των προϊόντων. Η επιλογή διαφορετικών χρωμάτων εξηγείται, κατά το Γραφείο, από τις πολυάριθμες αιτήσεις καταχωρήσεως σημάτων για απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων και πλυντηρίων πιάτων, μετά την πρόσφατη εμφάνισή τους στην αγορά, στα διάφορα εθνικά γραφεία σημάτων και στο κοινοτικό. Το Γραφείο υποστηρίζει ότι, λόγω του ότι ορισμένα εθνικά γραφεία σημάτων παρέσχον την προστασία του σήματος, δεν ενδείκνυται η εκ μέρους παραγωγού παρουσίαση του προϊόντος του με μορφή αντίστοιχη προς σήμα το οποίο έχει καταχωρηθεί υπέρ κάποιου ανταγωνιστή ή του οποίου την καταχώρηση έχει απλώς ζητήσει ο ανταγωνιστής αυτός, πριν διευκρινιστεί η κατάσταση διά της δικαστικής οδού.

41 Τρίτον, όσον αφορά την εκ μέρους εθνικών γραφείων των κρατών μελών καταχώρηση τρισδιάστατων σημάτων αποτελούμενων από τη μορφή ταμπλέτας απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων, το Γραφείο υποστηρίζει ότι η πρακτική των εν λόγω γραφείων δεν είναι ενιαία.

42 Κατά το Γραφείο, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος πρέπει να εκτιμάται τη στιγμή της καταχωρήσεως. Εκθέτει ότι οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας έχουν κυκλοφορήσει στην αγορά, πριν από την κατάθεση της παρούσας αιτήσεως σήματος, ταμπλέτες παραλληλόγραμμου σχήματος.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

43 Ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ή για τις οποίες ζητείται η καταχώρηση του σήματος.

- 44 Εν προκειμένω, το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση συνίσταται στην απεικόνιση ταμπλέτας απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων ή για πλυντήρια πιάτων, δηλαδή στην απεικόνιση του ίδιου του προϊόντος.
- 45 Όπως ορθά σημείωσε το τμήμα προσφυγών, δεν μπορεί να αποκλείεται a priori το ενδεχόμενο να έχει διακριτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, η σχεδιαστική ή φωτογραφική απεικόνιση του ίδιου του προϊόντος, ακόμα και αν είναι πιστή προς την πραγματικότητα.
- 46 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώρηση «τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα». Πρέπει να θεωρείται ότι έχει διακριτικό χαρακτήρα το σήμα που καθιστά δυνατή τη διάκριση, σε συνάρτηση με την προέλευσή τους, των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία ή για τις οποίες ζητείται η σχετική καταχώρηση. Προς τούτο, δεν απαιτείται να παρέχει συγκεκριμένη πληροφορία σχετικά με την ταυτότητα του παραγωγού του προϊόντος ή του παρέχοντος υπηρεσίες. Αρκεί το σήμα να παρέχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει το προϊόν ή την υπηρεσία που αφορά από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες με διαφορετική εμπορική προέλευση και να συνάγει ότι όλα τα προϊόντα ή όλες οι υπηρεσίες που καλύπτει το σήμα παράγονται, διατίθενται στο εμπόριο ή παρέχονται υπό τον έλεγχο του δικαιούχου του σήματος αυτού, ο οποίος έχει την ευθύνη για την ποιότητά τους (βλ. επ' αυτού την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 28).
- 47 Από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι ένα ελάχιστο όριο διακριτικού χαρακτήρα αρκεί για να μην ισχύει ο λόγος απορρίψεως της σχετικής αιτήσεως τον οποίο προβλέπει το άρθρο αυτό. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί — στο πλαίσιο ελέγχου a priori και ανεξάρτητα από το ζήτημα αν θα ληφθεί υπόψη η χρήση του σημείου κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 — αν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση θα παράσχει στο κοινό για το οποίο προορίζονται τα οικεία προϊόντα τη δυνατότητα να διακρίνει τα προϊόντα αυτά από εκείνα που έχουν άλλη εμπορική προέλευση όταν θα πρόκειται να επιλέξει προβαίνοντας σε κάποια αγορά.

- 48 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 δεν κάνει διάκριση μεταξύ διαφόρων κατηγοριών σημάτων. Επομένως, τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα των εικονιστικών σημάτων που συνίστανται στη μορφή του ίδιου του προϊόντος δεν διαφέρουν από τα ισχύοντα για τις λοιπές κατηγορίες σημάτων.
- 49 Πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη, στο πλαίσιο της εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, το γεγονός ότι ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σήμα δεν είναι απαραίτητα ο ίδιος στην περίπτωση ενός εικονιστικού σήματος που συνίσταται από την πιστή απεικόνιση του ίδιου του προϊόντος έναντι της περιπτώσεως λεκτικού σήματος ή εικονιστικού ή τρισδιάστατου σήματος το οποίο δεν απεικονίζει πιστά το προϊόν. Πράγματι, ενώ το κοινό έχει τη συνήθεια να εκλαμβάνει αμέσως τα τελευταία αυτά σήματα ως σημεία που προσδιορίζουν το προϊόν, τούτο δεν ισχύει οπωσδήποτε και όταν το σημείο ταυτίζεται με την όψη του ίδιου του προϊόντος. Επομένως, η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα δεν μπορεί να καταλήγει σε διαφορετικό αποτέλεσμα στην περίπτωση τρισδιάστατου σήματος αποτελούμενου από την απεικόνιση του ίδιου του προϊόντος και στην περίπτωση εικονιστικού σήματος αποτελούμενου από την πιστή προς την πραγματικότητα απεικόνιση του προϊόντος.
- 50 Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται το σήμα το ενδιαφερόμενο κοινό, το τμήμα προσφυγών ορθά παρατήρησε ότι τα προϊόντα για τα οποία δεν έγινε δεκτή η καταχώρηση σήματος εν προκειμένω, ήτοι απορρυπαντικά για πλυντήρια ρούχων και πλυντήρια πιάτων με μορφή ταμπλέτας, είναι καταναλωτικά αγαθά ευρέως διαδεδομένα. Το ενδιαφερόμενο για τη χρησιμοποίηση των προϊόντων αυτών κοινό είναι το σύνολο των καταναλωτών. Επομένως, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένης υπόψη της τεκμαιρόμενης προσδοκίας του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1998, C-210/96, Gut Springenheide και Tusky, Συλλογή 1998, σ. I-4657, σκέψεις 30 έως 32).
- 51 Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται το σήμα το ενδιαφερόμενο κοινό επηρεάζεται, καταρχάς, από το επίπεδο της προσοχής του μέσου καταναλωτή, το οποίο

είναι δυνατόν να ποικίλλει αναλόγως της κατηγορίας των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 26). Επ' αυτού, το τμήμα προσφυγών ορθά θεώρησε ότι, προκειμένου περί προϊόντων καθημερινής χρήσεως, το επίπεδο προσοχής του μέσου καταναλωτή έναντι της όψεως των ταμπλετών απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων δεν είναι υψηλό.

- 52 Για να εκτιμηθεί αν το κοινό εκλαμβάνει ως ένδειξη προελεύσεως την διεκδικούμενη απεικόνιση, ενόψει του συνδυασμού της μορφής και της διατάξεως των χρωμάτων της εικονιζόμενης ταμπλέτας, πρέπει εξεταστεί η συνολική εντύπωση την οποία προκαλεί η απεικόνιση αυτή (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 23), πράγμα το οποίο δεν είναι ασυμβίβαστο με τη διαδοχική εξέταση των διαφόρων στοιχείων που τη συνθέτουν. Όσον αφορά σήμα αποτελούμενο από την πιστή απεικόνιση του προϊόντος, πρέπει να εξακριβωθεί, αφενός, αν η απεικόνιση προϊόντος μπορεί αυτή καθαυτή να επηρεάσει τη μνήμη του κοινού και, αφετέρου, αν ο τρόπος με τον οποίο απεικονίζεται το προϊόν έχει κάποια ιδιαιτερότητα ικανή να αποτελεί ένδειξη της προελεύσεώς του.
- 53 Το σχήμα το οποίο απεικονίζει η εικόνα της οποίας ζητείται η καταχώρηση, ήτοι μια παραλληλόγραμμη ταμπλέτα, αποτελεί ένα από τα βασικά γεωμετρικά σχήματα και είναι μία από τις φυσικές μορφές που μπορεί κανείς να φανταστεί όσον αφορά απορρυπαντικό προϊόν για πλυντήρια ρούχων ή για πλυντήρια πιάτων. Οι ελαφρώς στρογγυλεμένες γωνίες της ταμπλέτας αντιστοιχούν σε επιταγές πρακτικής φύσεως, ενώ δεν ενδέχεται να εκληφθούν από τον μέσο καταναλωτή ως ιδιαιτερότητα της εν λόγω μορφής, ικανή να τη διακρίνει από άλλες ταμπλέτες απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων.
- 54 Όσον αφορά την ύπαρξη δύο στρωμάτων, ενός λευκού και ενός κόκκινου, πρέπει να σημειωθεί ότι το ενδιαφερόμενο κοινό είναι συνηθισμένο στην ύπαρξη στοιχείων με διαφορετικό χρώμα στα απορρυπαντικά. Οι σκόνες, που αντιστοιχούν στην παρα-

δοσιακή παρουσίαση των εν λόγω προϊόντων, είναι τις περισσότερες φορές φαιού χρώματος ή πολύ ανοιχτού μπλε και φαίνονται σχεδόν λευκές. Περιλαμβάνουν συχνά κόκκους με ένα ή περισσότερα διαφορετικά χρώματα. Η εκ μέρους της προσφεύγουσας αλλά και των άλλων παραγωγών απορρυπαντικών διαφήμιση υπογραμμίζει το γεγονός ότι με τους κόκκους αυτούς εμφανίζεται η ύπαρξη διαφόρων ενεργών ουσιών. Επομένως, οι εν λόγω έγχρωμοι κόκκοι δείχνουν ορισμένες ιδιότητες του προϊόντος, χωρίς ωστόσο να μπορούν να θεωρηθούν ως περιγραφική ένδειξη υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94. Εντούτοις, από το γεγονός ότι δεν μπορεί να ισχύσει αυτός ο τελευταίος λόγος αρνήσεως καταχωρήσεως δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι έγχρωμοι κόκκοι προσδίδουν οπωσδήποτε διακριτικό χαρακτήρα στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση. Πράγματι, ο χαρακτήρας αυτός ελλείπει όταν στο κοινό για το οποίο προορίζεται το οικείο προϊόν έχει δοθεί η εντύπωση ότι η ύπαρξη έγχρωμων κόκκων δείχνει ορισμένες ιδιότητες του προϊόντος και δεν αποτελεί ένδειξη της προελεύσεώς του, όπως εν προκειμένω. Όμως, το ενδεχόμενο να αποκτήσουν οι καταναλωτές τη συνήθεια να αναγνωρίζουν το προϊόν με βάση τα χρώματά του δεν αρκεί από μόνο του για να μην μπορεί να ισχύσει ο λόγος αρνήσεως καταχωρήσεως που στηρίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Μία τέτοια εξέλιξη του τρόπου με τον οποίο το κοινό αντιλαμβάνεται το σήμα δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, εφόσον αποδειχθεί, παρά μόνο στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

55 Το γεγονός ότι οι έγχρωμοι κόκκοι εν προκειμένω δεν είναι ισομερώς καταναμημένοι σ' όλη την εικονιζόμενη ταμπλέτα αλλά είναι συγκεντρωμένοι στο άνω μέρος της δεν αρκεί για να μπορεί να εκλαμβάνεται η όψη της ταμπλέτας ως ένδειξη της προελεύσεως του προϊόντος. Πράγματι, όταν πρόκειται να συνδυαστούν διάφορες ουσίες σε ένα απορρυπαντικό προϊόν για πλυντήρια ρούχων ή για πλυντήρια πιάτων το οποίο έχει τη μορφή ταμπλέτας, η προσθήκη ενός στρώματος αποτελεί μία από τις πλέον φυσικές λύσεις που μπορεί κανείς να φανταστεί.

56 Συναφώς, δεν έχει επίπτωση το γεγονός ότι η προσφεύγουσα είναι η μόνη επιχείρηση που χρησιμοποιεί το κόκκινο χρώμα για ταμπλέτες που αποτελούνται από δύο στρώματα. Η χρησιμοποίηση βασικών χρωμάτων, όπως το κυανό ή το πράσινο, είναι τρέχουσα ή ακόμα τυπική για απορρυπαντικά προϊόντα. Η προσφυγή σε άλλα βασικά χρώματα, όπως το κόκκινο ή το κίτρινο, αποτελεί μία από τις φυσικές παραλλαγές της τυπικής παρουσιάσεως των προϊόντων αυτών.

- 57 Επομένως, η παρουσίαση του προϊόντος, η απεικόνιση του οποίου αποτελεί το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση, αποτελείται από συνδυασμό φυσικών και τυπικών στοιχείων του ως άνω προϊόντος.
- 58 Πρέπει να προστεθεί ότι είναι δυνατοί διαφορετικοί συνδυασμοί των στοιχείων αυτών παρουσιάσεως, οι οποίοι επιτυγχάνονται με παραλλαγή των βασικών γεωμετρικών μορφών και με την προσθήκη, στο βασικό χρώμα του προϊόντος, ενός άλλου βασικού χρώματος το οποίο εμφανίζεται σε ένα στρώμα της ταμπλέτας ή με την ύπαρξη στιγμάτων. Οι προκύπτουσες διαφορές όσον αφορά την όψη των διαφόρων ταμπλετών δεν αρκούν για να μπορεί καθεμία από τις ταμπλέτες αυτές ή η απεικόνισή τους να αποτελεί ένδειξη της προελεύσεως του προϊόντος όταν πρόκειται, όπως εν προκειμένω, για φυσικές παραλλαγές βασικών μορφών του προϊόντος.
- 59 Η απεικόνιση της οποίας ζητείται η καταχώρηση αφορά ταμπλέτα υπό προοπτική. Η προοπτική αυτή έχει ως συνέπεια μια ορισμένη παραμόρφωση του σχήματος της ταμπλέτας. Επομένως, ο τρόπος παρουσιάσεως εν προκειμένω διαφέρει ελαφρώς από την απολύτως πιστή προς την πραγματικότητα απεικόνιση του προϊόντος. Εντούτοις, όπως η ίδια η προσφεύγουσα αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ως άνω άποψη της ταμπλέτας υπό προοπτική δεν είναι ικανή να προσδώσει διακριτικό χαρακτήρα στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση. Δεν συνιστά ιδιαιτερότητα ικανή να επηρεάσει τη μνήμη του καταναλωτή κατά τρόπον ώστε να του παρέχει τη δυνατότητα να διακρίνει την απεικονιζόμενη ταμπλέτα απορροπαντικού από άλλες ταμπλέτες για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων.
- 60 Έναντι της συνολικής εντυπώσεως που προκαλεί η μορφή και η διάταξη των χρωμάτων της απεικονιζόμενης ταμπλέτας, το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση δεν θα παράσχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει τα επίμαχα προϊόντα από εκείνα που έχουν άλλη εμπορική προέλευση όταν θα πρόκειται να επιλέξει προβαίνοντας σε κάποια αγορά.

- 61 Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση δεν μπορεί να δείξει την προέλευση του προϊόντος, a priori και ανεξάρτητα από την πραγματική χρήση του, δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση λόγω του σχετικά μεγάλου αριθμού παρόμοιων προς την απεικονιζόμενη εν προκειμένω ταμπλετών που κυκλοφορούν ήδη στην αγορά. Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να κριθεί εν προκειμένω το ζήτημα αν ο διακριτικός χαρακτήρας του οικείου σήματος πρέπει να εκτιμάται κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως καταχωρήσεως ή κατά τον χρόνο της πραγματικής καταχωρήσεως.
- 62 Όσον αφορά, στη συνέχεια, τα επιχειρήματα τα οποία αντλεί η προσφεύγουσα από την πρακτική των εθνικών γραφείων σημάτων και από την αναγνώριση του διακριτικού χαρακτήρα τρισδιάστατου σήματος, αποτελούμενου από δίχρωμη ταμπλέτα απορρυπαντικού για πλυντήριο ρούχων, με απόφαση ιταλικού δικαστηρίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι καταχωρήσεις που πραγματοποιούνται στο εξής εντός των κρατών μελών συνιστούν απλώς ένα στοιχείο το οποίο, χωρίς να είναι καθοριστικό, μπορεί μόνο να ληφθεί υπόψη για την καταχώρηση κοινοτικού σήματος [αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Φεβρουαρίου 2000, T-122/99, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (σχήμα σαπουνιού), Συλλογή 2000, σ. II-265, σκέψη 61, και της 31ης Ιανουαρίου 2001, T-24/00, Sunrider κατά ΓΕΕΑ (VITALITE), Συλλογή 2001, σ. II-449, σκέψη 33]. Οι ίδιες παρατηρήσεις ισχύουν για τη νομολογία των δικαστηρίων των κρατών μελών. Επιπλέον, από τις απαντήσεις του Γραφείου στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η πρακτική των εθνικών γραφείων σημάτων έναντι των τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από ταμπλέτες απορρυπαντικού για πλυντήρια ρούχων ή πλυντήρια πιάτων δεν είναι ενιαία. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προσαφθεί στο τμήμα προσφυγών ότι παρέβλεψε την πρακτική αυτή και μία εθνική δικαστική απόφαση.
- 63 Επομένως, ορθά δέχθηκε το τμήμα προσφυγών ότι το εικονιστικό σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση στερείται διακριτικού χαρακτήρα.
- 64 Το γεγονός ότι τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα, στην περίπτωση εικονιστικού σήματος που αποτελείται από την απεικόνιση του ίδιου του προϊόντος, δεν είναι αυστηρότερα από τα ισχύοντα για τις άλλες κατηγορίες σημάτων δεν επιδέχεται αμφισβήτηση.

- 65 Πράγματι, οι σκέψεις που οδήγησαν το τμήμα προσφυγών να διαπιστώσει την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση δικαιολογούν το ίδιο ακριβώς συμπέρασμα έναντι των κριτηρίων εκτιμήσεως του χαρακτήρα αυτού, που ισχύουν για όλα τα σήματα, ανεξάρτητα από το αν είναι λεκτικά, εικονιστικά ή τρισδιάστατα.
- 66 Η προσφεύγουσα διατείνεται επίσης, χωρίς να προβάλλει ρητά λόγο στηριζόμενο σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώρηση έχει διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεώς του. Δεδομένου ότι δεν προέβαλε τον λόγο αυτό ενώπιον του τμήματος προσφυγών, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να εξετάσει τη σχετική επιχειρηματολογία [βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 1999, T-163/98, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (BABY-DRY), Συλλογή 1999, σ. II-2383, σκέψεις 48 έως 51].

Επί του λόγου που στηρίζεται σε «κατάχρηση εξουσίας» και σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 67 Προς στήριξη του λόγου που στηρίζεται σε «κατάχρηση εξουσίας» η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το Γραφείο επέτρεψε τη δημοσίευση διαφόρων αιτήσεων καταχώρησης κοινοτικού σήματος αναλόγων προς τη δική της για προϊόντα υπαγόμενα

στον ίδιο τομέα ή σε παραπλήσιο. Επικαλείται ιδίως την αίτηση κοινοτικού σήματος υπ' αριθ. 809 830 της εταιρίας Benckiser N.V. Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών παραβίασε με τον τρόπο αυτό την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

68 Επιπλέον η προσφεύγουσα φρονεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη προς τον υπέρτερο σκοπό του κοινοτικού δικαίου, γενικά, και του κανονισμού για το κοινοτικό σήμα, ειδικότερα, που είναι η εναρμόνιση του δικαίου των σημάτων σε κοινοτικό επίπεδο. Κατά την προσφεύγουσα, ο ως άνω σκοπός εναρμονίσεως δεν μπορεί να επιτευχθεί στην πραγματικότητα παρά μόνο αν το δίκαιο των σημάτων τυγχάνει ενιαίας ερμηνείας.

69 Το Γραφείο εκθέτει ότι η αίτηση καταχώρισεως σήματος την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα δεν οδήγησε σε σχετική καταχώριση. Επιπλέον, και αν ακόμα υποθεθεί ότι το Γραφείο καταχώρισε πράγματι το σήμα αυτό, η απόφασή του θα ήταν εσφαλμένη και η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να στηριχθεί σ' αυτήν για να ζητήσει την έκδοση αποφάσεως η οποία θα αποτελούσε επανάληψη του σφάλματος.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

70 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η έννοια της καταχώρισεως εξουσίας έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο στο κοινοτικό δίκαιο και αφορά την κατάσταση στην οποία μια διοικητική αρχή χρησιμοποιεί τις εξουσίες της για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο της έχουν παρασχεθεί. Κατά πάγια σχετική νομολογία, μια απόφαση πάσχει κατάχρηση εξουσίας όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, έχει εκδοθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που αναφέρει (βλ.

ιδίως την απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94, *Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 168). Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως είχε άλλο σκοπό από εκείνον της εξακριβώσεως του αν το σήμα του οποίου εξητείτο η καταχώρηση πληρούσε τις προϋποθέσεις καταχωρήσεως που προβλέπει ο κανονισμός 40/94.

- 71 Καθόσον με τον παρόντα λόγο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, από τις απαντήσεις του Γραφείου στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, ύστερα από την άσκηση της παρούσας προσφυγής, ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση καταχωρήσεως σήματος την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα και ότι η απόφαση αυτή εξετάζεται τώρα από τμήμα προσφυγών. Συνεπώς, το επιχείρημα που στηρίζεται στη δημοσίευση της εν λόγω αιτήσεως καταχωρήσεως σήματος κατέστη, εν πάση περιπτώσει, άνευ αντικειμένου. Επομένως, ο παρών λόγος δεν είναι βιάσιμος.
- 72 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 73 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Δεδομένου ότι το γράμμα της προσβαλλομένης αποφάσεως μπορούσε να δώσει λαβή για αμφιβολίες όσον αφορά την εκ μέρους του τμήματος προσφυγών ορθή εφαρμογή, στην προκειμένη υπόθεση, του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, πρέπει να οριστεί ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**

- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

Meij

Potocki

Pirrung

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Σεπτεμβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

A. W. H. Meij